

(Ne)pravilna praksa ravnateljev z zornega kota nadzornih organov

mag. Domen Petelin, univ. dipl. pravnik

V stalnem tematskem sklopu Šolstvo in pravo vam avtor mag. Domen Petelin s svojimi prispevki poskuša odgovoriti na številna odprta vprašanja s področja šolskega prava. Glede želenih vsebin prihodnjih prispevkov ali dilem glede vsakokratnega aktualnega prispevka se na avtorja lahko obrnete preko elektronskega naslova petelin.domen@gmail.com.

Nobena zakonodaja ni tako dobro, konkretno in jasno zapisana, da jo ne bi bilo možno razlagati oz. interpretirati na več različnih načinov. Ravnatelji vrtcev in šol to zagotovo že dobro vedo, saj se v praksi soočajo s številnimi dilemami in vprašanji, ali je določeno dejansko stanje sploh pravno urejeno, kako je ureditev dejanskega stanja in prav(il)nega ravnanja pravno zapisana in kako se zapisana pravna norma na pravilen način interpretira – nekako v stilu, kaj je pesnik želel povedati.

Ravno zaradi nejasnosti in pretirane splošnosti določenih pravnih norm skušajo različni deležniki interpretirati zapisane pravne norme. V mislih imam predvsem okrožnice MIZŠ, v katerih MIZŠ šole in vrtce seznanja z novimi predpisi, včasih pa je vsebina okrožnic interpretativna, ko skuša MIZŠ kot upravni organ podati pojasnila v zvezi z zakonsko ureditvijo posameznih vprašanj ter oblikuje neobvezujoča pravna mnenja oziroma strokovna stališča z vidika posamezne ureditve. Objavljene okrožnice MIZŠ imajo pravno naravo priporočil, z namenom zagotovitve enotnejše uporabe zakonske ureditve v praksi.

Po drugi strani v razlaganje pravnih pravil in norm poseže tudi sodna veja oblasti, ko s kakšno odločitvijo zamaje do tedaj uveljavljeno prakso¹ oz. jo dopolnjuje.² Z odločitvami sodišč se konkretizira in razlaga pravne norme. Pri tem velja poudariti, da v slovenskem pravnem sistemu sodišča (in drugi) niso vezani na odločitve sodišča na prvi stopnji oz. višjih sodišč izven obsega konkretnega primera.

Zelo pomembno vlogo pri interpretaciji pravilnega ravnanja ob posameznih situacijah pa imajo tudi nadzorni organi, kot so inšpektorati, Informacijski pooblaščenec, itd.

Pogoste nepravilnosti šol in vrtcev, ki jih opaža Inšpektorat RS za šolstvo in šport

Za področje vzgoje in izobraževanja je zagotovo najbolj pomemben nadzorni organ Inšpektorat RS za šolstvo in šport, ki je zelo pomemben akter pri ugotavljanju (ne)pravilnega ravnanja šol in vrtcev ob posamezni problematični situaciji. Inšpektorat RS za šolstvo in šport z nadzori in ugotovitvami nepravilnosti šol in vrtcev v dobri meri kroji prakso šol in vrtcev, saj se morajo ugotovitve inšpektorata spoštovati in udejanjati v praksi.

Skladno z Zakonom o šolski inšpekciji Inšpektorat RS za šolstvo in šport izvaja nadzor nad izvajanjem zakonov, drugih predpisov in aktov, ki urejajo organizacijo in opravljanje dejavnosti vzgoje in izobraževanja, ki jo opravljajo vrtci in šole, z namenom, da se zagotovi spoštovanje zakonitosti in s tem zaščita pravic otrok, učencev in dijakov.

Na prihajajočem seminarju (več o seminarju spodaj) bo inšpektorica Inšpektorata RS za šolstvo in šport predstavila:

- **na področju predšolske vzgoje:** predstavitev tehničnih pogojev za prostor in opremo vrtca, ki ključno vplivajo na varnost otrok,
- **na področju osnovnošolskega izobraževanja:** najbolj pogoste napake pri izrekanju vzgojnega opomina in nedoslednosti pri ocenjevanju znanja.

V sklopu predavanj tem bo predstavljena zakonodaja, opisane bodo pogoste kršitve šol in vrtcev, na koncu pa bodo pojasnjeni ukrepi inšpektorata v primeru ugotovljenih kršitev.

¹ Npr. Sodba in sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča Pdp 64/2022, iz katere izhaja, da se pri odmeri sorazmernega dela letnega dopusta (regresa) upoštevajo le (polni) meseci zaposlitve, kar je v nasprotju z doslej uveljavljenim stališčem, da se izračuna tudi sorazmerni del letnega dopusta za mesec, v katerem delavec ne bo zaposlen v celoti, kar pomeni, da se tudi obdobja zaposlitve, krajša od enega meseca, upoštevajo pri določanju sorazmernega letnega dopusta.

² Osnovne šole bi morale glede na sodno prakso v primerih ponavljanja učencev 3. do 6. razreda in ob nesoglasju staršev ob izdaji spričevala izdati tudi upravno odločbo o ponavljanju razreda – tako Sodba Upravnega sodišča RS, št. I U 1231/2013, z dne 25. 9. 2013, Sodba Upravnega sodišča RS, št. I U 1947/2013, z dne 25. 2. 2015, in Sodba Upravnega sodišča RS, št. III U 214/2018-11, z dne 20. 9. 2018.

Najpogostejše postopkovne kršitve pri vodenju postopkov in odločanju o pravicah in dolžnostih učencev v osnovnih šolah

Upravna inšpekcija je leta 2019 opravila kar nekaj inšpekcijskih nadzorov, v katerem so ugotovili številne nepravilnosti pri vodenju in odločanju v upravnih postopkih osnovnih šol.

Na seminarju bodo predstavljene ugotovitve upravne inšpekcije pri nadzoru spoštovanja določb Zakona o splošnem upravnem postopku in postopkovnih določb Zakona o osnovni šoli pri odločanju o pravicah in obveznostih učencev v osnovnih šolah.

Upravna inšpektorica bo podrobneje predstavila, kdaj šole vodijo upravne postopke, ali uslužbenci izpolnjujejo pogoje za njihovo vodenje, ali so jim dodeljena ustrezna pooblastila in ali pravilno obravnavajo vloge, sestavljajo dopise, odločbe, obravnavajo pritožbe ter ali pritožbene komisije rešujejo pritožbe v pravilni sestavi in kako odločajo.

Odgovorjeno bo tudi na nekatera vprašanja in dileme, ki so se pojavila pri opravljanju sistemskih nadzorov osnovnih šol, kot npr. ali morata biti res oba starša podpisana na vlogi za vpis v vrtec in šolo in kako je s podpisi ob vpisu otroka na drugo šolo med letom? Kateri uslužbenec mora opraviti izpit iz splošnega upravnega postopka? Ter: ali za člane pritožbene komisije veljajo posebni pogoji pri obravnavanju pritožb?

Odločba ZPIZ – kaj pa zdaj?

Zagotovo so vodstva šol že prejela odločbo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (v nadaljevanju: ZPIZ), v kateri ZPIZ delavca razvrsti v III. kategorijo invalidnosti, s pravico do dela s krajšim delovnim časom in s pravico do dela na drugem delovnem mestu z omejitvami, ki včasih onemogočajo nadaljevanje delovnega razmerja, saj delavec pri delodajalcu s takšnimi omejitvami ne more več opravljati dela na nobenem delovnem mestu.

Kako ravnati na pravilen način? Kaj pomeni pravica do opravljanja na drugem delovnem mestu? Kaj če drugega delovnega mesta v šoli oz. vrtcu ni? Sledi odpuščanje? Pravilni postopek odpuščanja je tako pravno zapleten, saj obstaja ogromno procesnih korakov, ki so zapisani v različnih zakonskih predpisih, da je stanje tako nepregledno, da je vsakič znova proces odpuščanja oz. iskanja ustreznega dela izziv zase. Kdaj delavcu odrediti čakanje na delo doma? Kakšno je nadomestilo, kdo to krije in kakšno je sodelovanje z MIZŠ (šole) oz. občino (vrtci). Dodatno se postopek zaplete, kadar gre za starejšega delavca.

Na vse dileme in pasti bo opozorila pravnica, ki to področje na MIZŠ odlično pozna in bo predstavila pravilen način, kako se lotiti reševanja izvedbe odločbe ZPIZ.

Določitev plače ob zaposlitvi, premestitvi in imenovanju v naziv ter ocenjevanje in napredovanje javnih uslužbencev

Vzgojitelj predšolskih otrok – pomočnik vzgojitelja se sredi leta zaradi daljše odsotnosti vzgojitelja zaposli na delovnem mestu vzgojitelja. Za katero delovno mesto ga mora delodajalec ocenjevati? Se delavcu zaradi sklenitve pogodbe o zaposlitvi na delovnem mestu iz višjega tarifnega razreda prekine napredovalno obdobje? Ne more napredovati v višji plačni razred na delovnem mestu vzgojitelj predšolskih otrok – pomočnik vzgojitelja, ko mu pogodba o zaposlitvi za določen čas za delovno mesto vzgojitelja preneha veljati, četudi so minila tri leta od njegovega zadnjega napredovanja?

Kakšne pravne možnosti ima delodajalec, ko se mu na razpis javijo kandidati, ki pa zaradi prenizke plače ne želijo skleniti delovnega razmerja?

Kako je z zaposlitvijo delavca, ki je bil zadnja leta zaposlen v zasebnem sektorju ali je trenutno brezposeln, vendar je pred leti že bil zaposlen v javnem sektorju in celo pridobil nekaj plačnih razredov napredovanja. Se takšnega delavca zaposli na izhodiščnem plačnem razredu ali se mu lahko ponudi višji plačni razred ob zaposlitvi?

Delavka se je vrnila s porodniškega dopusta septembra. Jo delodajalec za opravljanje dela za štiri mesece sploh lahko oceni?

Na seminarju bo pojasnjeno vse to, kot tudi, kateri so pogoji za napredovanje javnih uslužbencev v višji plačni razred, kako se šteje napredovalno obdobje javnega uslužbenca, kdaj se prekine in kako poteka postopek ugotavljanja izpolnjevanja pogojev za napredovanje.

Strokovnjakinja s področja plačnega sistema javnih uslužbencev

bo odgovorila tudi na nekatera vprašanja in dileme, ki se pojavljajo pri ocenjevanju in napredovanju javnih uslužbencev v praksi, npr. kako se ocenjujejo in napredujejo javni uslužbenci, ki so zaposleni na dveh delovnih mestih, kako se določi in upošteva ocena in napredovalno obdobje, ko se javni uslužbenec med letom zaposli na drugem delovnem mestu, kako se javnemu uslužbencu določi plača v primeru, ko hkrati napreduje v višji plačni razred in v višji naziv.

ZVOP-2 – kaj se bo res spremenilo?

Dne 27. 12. 2022 je bil v Uradnem listu RS, št. 163, objavljen nov Zakon o varstvu osebnih podatkov (v nadaljevanju: ZVOP-2), ki prične veljati 26. 1. 2023. Na predavanju bo državni nadzornik za varstvo osebnih podatkov odgovoril na številna pomembna vprašanja, med njimi:

- Kaj ZVOP-2 prinaša novega vrtcem in šolam in na kaj morajo biti posebej pozorni?
- Katere podatke sme vrtec ali šola obdelovati po področni zakonodaji in kdaj je treba pridobiti privolitve?
- Pod katerimi pogoji sme šola/vrtec zakonito objaviti fotografije in videoposnetke otrok na spletni strani in socialnih omrežjih?
- Kako zakonito izvajati videonadzor v skladu z ZVOP-2?
- Kaj ZVOP-2 spreminja za zaposlene in kaj za delodajalca?
- Globe in kaznovanje po ZVOP-2.

Zakaj se udeležiti seminarja?

Glede na zgoraj prebrano verjetno kar odvečno vprašanje, saj so vsebine aktualne in bodo prišli odgovori zagotovo še kako prav.

Verjetno prvič v zgodovini Slovenije bodo na enem mestu, v enem dnevu, predavali izkušeni strokovnjaki, ki prav vsi v okviru svojih delovnih obveznosti pri nadzornih organih in ministrstvih opravljajo nadzore nad delovanjem vrtcev in šol oziroma jim pomagajo pri strokovnih dilemah, zato bi si morali ravnatelji, njihovi pomočniki in drugi rezervirati datum 1. 3. 2023, saj bodo seznanjeni s številnimi primeri dobrih praks.

AKTUALNI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO-PRAVNI SEMINAR ZA VODSTVA ŠOL IN VRTCEV:

(NE)PRAVILNA PRAKSA RAVNATELJEV Z ZORNEGA KOTA NADZORNIH ORGANOV

ZVOP-2 – kaj se je res spremenilo?

Anže Novak, Informacijski pooblaščenec

Odločba ZPIZ – kaj pa zdaj?

Mija Požlep, MIZŠ

Določitev plače ob zaposlitvi, premestitvi in imenovanju v naziv ter ocenjevanje in napredovanje javnih uslužbencev

mag. Katja Knez, MJU

Pogoste nepravilnosti šol in vrtcev, ki jih opaža Inšpektorat RS za šolstvo in šport

Renata Ravlija, Inšpektorat RS za šolstvo in šport

Najpogostejše postopkovne kršitve pri vodenju in odločanju o pravicah in dolžnostih učencev v osnovnih šolah

mag. Mateja Jaklič, Upravna inšpekcija

Kdaj: 1. 3. 2023

Kje: Fakulteta za upravo, Gosarjeva ulica 5, Ljubljana

Cena: 170,00 EUR (brez DDV), drugi udeleženci istega zavoda - 20 % popusta.

Na seminar se lahko prijavite preko e-naslova info@kurikulum.si ali preko prijavnice na spletni strani <https://www.kurikulum.si>.